

ŞEYH SÂDİK EFENDİ RİSALESİ

Üsküdar da Alaca minare karşısında medfun kutbu'l ârifin ve ğavsul vasilin Şeyh Sadık Efendi (kuddise sirruhul-aziz)hazretlerinin kitab-ı mahublarıdır:

Allah ü Zül-Celâl'e hamd ü sena,Resulüne salâvat ve selamdan sonra tâlibi didar ve salik-i rah-ı hakikât olan mü'min kardeşlerime dualar okuyup tarafımdan kendilerine işbu risale hediye olunmuştur. Zira manevi peder olan bir kimsenin manevi evlatlarına nasihat edip tavsiyelerde bulunmaktan daha büyük bir hediye olmaz.

Benim ruhum gönül gönülden, dil dili var dilden, dile dil dileğin dilden dile verilmez. Hane-i dile Zeyd u Amr ile bile herkes bulunduğu tarîkin ilmini tahsil edip sonra ilmine başlamalı. İlk olarak herkese farz-ı ayn olan **Şeriat ilmi** ile başlanır. Sonra en lüzumlu olan **Tarîkat ilmidir**. Sonra **Ma'rifet ilmi** lazımdır. Sonra **Hakikat ilmi** Hakk'ın nimetidir. Ama ilim bir okyanus olduğundan, bunun bir katresi beyan edilmiştir. Sebep de: "**İnsanların en hayırlısı, insanlara faydalı olanıdır.**" sözünün şümûlüne girmek ümididir. Hiç bir karşılık beklemeden kaleme aldığım bu Risale için tevhid ehlinin dualarını ümid ederim.

"Rabbimiz kavmimiz ile aramızı hak ile aç, zira Sen (hayırlı bir kapı) açanların en hayırlısıdır" (A'raf,7/89)

"Allahım! Bize bu hazinenin kapılarını aç, bu rumuzlarının sırlarını açıkla"

Ey kardeş Allah seni iki cihanda azîz kılsın. Yüce Allah'ın izni ile söylüyorum. Allah'ın yardımıyla beni dinle, bize yönel, çekinme. Zira sen emniyettesin. Rabbine dua edip de ki: "**İlâhi! Muradım Sen'sin, rızâna ermeyi niyâz ediyorum. Cemâlin hürmetine, Ya Râhim, lûtfunla merhamet et ve duayı kabul buyur!**"

Benim canım! Varlık ikliminde seyr ve sefer, fena sahrâsında seyahat ettiğimiz esnâda şâh-ı bekâdan dosdoğru bir yol ihsan olundukta, bu uyku ile uyanıklık arasına benzeyen bir hâl idi.

Bu hâl içinde büyük ve muazzam bir fenâ şehrine vardım. Bunun enini ve boyunu gözle ihata etmek mümkün olamaz. Şehir halkı o kadar kalabalık idi ki, hiç bir çarşısına rahat girilmez. Ahâlisi ise, dünyada ki çeşitli kavimlerden meydana geliyor. Kimi Arap, kimi Acem, kimi Türk, kimi Rûm. Kafirlerin her türlüşü burada mevcut olduğundan hayretler içinde kaldım. Acâip bir gezintiye çıktım. Şehrin ortasında muazzam bir kale inşa olunmuş, kalenin burçları göklere dayanmış. Surların dışında kalan, bu şehre ezelden beri hakikat güneşinden bir ışık düşmemiş ve düşmemekte. Ahâlisini görünce anladım ki, şehir halkının semâları bile, bir karanlık ülkedir. Zirâ meşrepleri köpekler gibi bir lokma için birbirleriyle hırlaşıp basit bahanelerle birbirlerini parçalarlar. Şehvet ve gazapları gâlip olduğundan, ateş unsurundan olan tabiatları icâbı mağlup ettiklerini katlederler. Zinâyâ istekli ve düşkün olduklarından bir fahişe avradın ardına düşerler.. Üçü-beşi onun ardına düşünce, bazen kıskançlıkla birbirini helak ederler. Livatadan fazla haz alırlar. Hırsızlık, çekiştirme, iftira, içki, yalan ve gıybet sürüp giden adetleri olup zerre kadar Allah'tan korkmazlar. Bu büyük günahları işleyenlerin çoğu Müslüman hatta bazıları da alimler olup iyiyi emr, kötüyü men (Emr-i bi'l-ma'ruf nehy-i ani'l-münker) eden alimler, vaizler ve iyi insanlar dahi bu şehirde zuhur etmiş olup, amma bu (Nefs-i) **EMMARE ŞEHİRİ** ahâlisiyle hiçbir şekilde uyuşamayıp, bahis konusu şehrin ortasında ki kaleye hicret ederlermiş.

Bu fakir dahi bu şehirde ikamet istemedim. Ulu şehrin sözden anlayan âlimlerini bulup, şehrin ismini, sultânını, valisini ve halini sorayım diye ulemâdan birini bulup durumu sordum. Dedim ki:

Şehrinizin ismi nedir? Dedi ki:

Bu şehrin ismi (**Nefs-i**) **EMMÂRE** 'dir. Burası gaflet ve karanlıklar ülkesidir.

Sultanımıza **AKL-I MEÂŞ** (dünya refâhı için düşünen akıl) derler. Alimdir, idareciliğinde mâhir bir müneccim ve mühendistir, akıllı bir tabiptir. Her şeyden haberi var. Yeryüzünde onun gibi yoktur.

Sonra padişahın veziri kimdir ? diy sorduğum da dedi ki:

-Veziri idrak kuvvetidir. Kethudası müşterek his'tir. Harç vekili vehim ve vesvese kuvvetidir. Tebaasını sordum. Onun bana haber verdiğine göre anladım ki; tüm kötü huylar ve kötü huylular, Akl-ı Meaş denilen padişahın hizmetçileri ve sırdaşları olmuşlar.

Bu fakir dahi Akl-ı Meaş'ın her alanda mahir bir üstad olduğunu bildiği için maişetini temin etmek maksadı ile onunla alakalı her sahada bilgi tahsil etmek arzusuyla bir zaman ona hizmet ettim. Kaabiliyetimi beğendiğinden büyük bir hevesle nice ilimler tahsil etmemi temin etti, beni kendisine sırdaş kıldı. Böylece ilmin her sahasında mâhir, halk arasında meşhur oldum, hezarfen (bin fenne vakıf) diye tanındım. Fakat Akl-ı Meaş'ın hâkimiyeti altında bulunan bütün ahâlinin, günahın her çeşidini işlemekte olduğunu, bu iklimin padişahı olan Akl-ı Meaş'ın, onları işlemekte oldukları günahları gördüğü halde engellemeyre gücü yetmediğini görünce, ruhuma büyük bir sıkıntı geldi. Bir gün Akl-ı Meaş'ı ârifane ağırlayıp kendisine dedim ki: Padişahım! Senin bu şehrin bilginleri ilimleriyle amel etmiyorlar, Allah'tan korkmuyorlar. Cahilleri de tevbe ve istiğfar etmiyor, gönüllerini iman nuru ile ışıklandırmıyorlar. Mutlak olarak şekil yönünden insan, ama hâl ve hareket tarzı bakımından hayvandırlar, hatta onlardan daha da aşağıdadırlar. Bu ne hikmettir, açıklar mısınız? Dedi ki :

-Bunlar benim tebaamdan değillerdir. Eskiden şeytan bu şehir halkını baştan çıkarmış, vesvese ve desise ve bütün avenesi ile bu Emmare Şehri halkıyla ülfet etmiş, halk onların fesadına maruz kalmış, fesadlarını ortadan kaldırmak için bir çare bulamadım.

Padişah, bu sözleri söyleyince, Emmare Şehri'nden göç etmeye niyet ettim ve dedim ki: Padişahım! Bu aciz kuluna ihsanda bulunduğun gibi, kimseye ihsanda bulunmadın. Devletinizin sayesinde nice safalar ettim. Samur kürklerle, onlarla arkadaşlarla, ahbablarla, saz, söz, oyun ve eyence ile birlikte oldum. Bunlardan hiçbirini bana yasaklamadın, bunları yapmama müsaade ettin. Ama zevk ve safamız, bu noktada son buldu. Yüksek müsadeniz olursa bir seyyah olan bu fakir, şehrin ortasında ki kaleye varmak ister. Padişah dedi ki: O kaleye (Nefs-i) **LEVVAME SAHASI** adı verilmektedir. O kale dahi benim hakimiyetimin altındadır. Fakat Levvame ahâlisi, bu Emmare Şehri ahâlisine kıyas edilemez. Bu Emmare Şehri'nde çok eskiden beri, İblis ikamet etmekte olduğundan, ahâlisine tevbe nasip olmaz. Lâkin **LEVVAME ŞEHİRİ**'ne şeytanın vesvesesi tam olarak hakimiyet kuramaz. Bu şehirde oturanlar da büyük günah işler, zina, livata, içki, gıybet ve hırsızlık gibi kötü şeyler yaparlar, ama derhal pişman olup tevbe ve istiğfar ederler. Sonra Akl-ı Meaş susunca, hemen Levvame adı verilen kale tarafına can atıp kapısına vardım. Kapısı üzerine "**et-tâibü mine'z-zenbi ke-men lâ- zenbe leh- hemen o anda günahından tevbe eden, hiç günah işlememiş gibidir**" yazılı idi. Ben de kalesine girdim ve gördüm ki; şehrin ahâlisi Emmare Şehri ahâlisi kadar değil, ancak onun yarısı kadardır. Burada bir süre müsafir oldum. Ahâlisi içindeki alimlerden birine şehrin durumunu sordum. Burada var olduğunu öğrendiğim müftilerin ziyaretine gittim. Selamı saygıyla aldılar. Bunlara bir müddet hizmet ettim. Yanlarıda okudum, yazdım, mümkün olduğu kadar ilim tahsil edip şehrin ahâlisiyle kaynaştım, ahbablık ettim, hepsinin meşreplerini öğrendim.

Levvame Şehri'nde ikamet edenlerden, şehrin padişahının ismini sordum.

Dediler ki Akl-ı Meaş'tır, şu şehir onun hükmü altındadır. Tebaası ise kibir, riya, taasup, zühd-i ham vekilleri vardır. Nice alim, fazıl, salih ve abid insanlar bu Levvame Şehri'nde mevcuttur.

Onlar bu cevabı verince hatırıma şu geldi: Bu Levvâme Şehri ahâlisinin alimlerinin ve sâlihlerinin meslekleri, mezhepleri ve meşrepleri nedir, anlaşıldı ama acaba umumi olarak ahâlisi ne meşrep üzeredir? Bunu anlamak için binlerce kişiyle tanıştım. Gördüm ki bu şehirdeki alimler, abid ve zahid ama meşrepleri Cimrilik, hased, kibir, taasub, nefsanîyet, gıybet, tamah, aşağılık ve münafıklık. Son derece faziletli olan salih kişilerle de ülfet ettim. Fazilet ehlini gördüm ki,

cehennem korkusundan afv ve mağfiret ümidiyle ibadet ve taat ederler. Cennet arzusuyla nefslerin safâsı için gece gündüz istirahat edip cennet safâlarını, huri kızları, gılmânı birbirlerine tasvir ederler. Böylece halkı cennete giden yolu tutmaya teşvik ederler.

Abidlerden bir şahsa Emmare Şehri ahâlisinden şikayet ettim. Dedi ki sözünü ettiğin şehir halkı bir alay kâfir, müfsid, katil, beynamaz, zinacı, lûti ve ayyaşlardan ibaret olup hepsi de sapık mezheplerdendir. Onlardan bizim Levvame Şehri'nde yoktur, buraya gelemezler. Ancak içlerinden bazılarına hidayet nasip olunca oradan göç edip bizim Levvame Şehrine gelirler, önceden yaptıklarına pişman olur, tevbe ve istiğfar ederler. Çünkü Emmare ahâlisi, orada buldukları sürece kendilerine tevbe nasip olmaz, şefaati da hak edemezler. Sonra o zata kendi şehirlerindeki iç kaleyi sordum. Dedi ki: O kalenin ismi (nef-i) **MÜLHİME** dir. Padişahlarının ismi de **AKL-I MEAD** derler. Vezirleri de Aşk Sultanı adı verilmektedir. Bu Mülhime Şehrine bizden hiç kimse gitmemiştir. Bazıları göç edip oraya gidecek olsa, bir daha onu Levvame Şehri ne koymayız. Çünkü onlar o mülhime Şehri'nin veziri olan aşk'a gayet sıkı bir şekilde bağlı kalır, onu son derece sever, onun uğrunda canlarını, başlarını, mallarını, evladlarını ve ailelerini bile hiç çekinmeden fedâ ederler. Bizim padişahımız olan Akl-ı Meaş'ın aldığı tedbirlere ve gösterdiği faaliyetlere itibar etmez, ona teslim olmaz, ırzı, namusu, vakar ve zühdü terk edip tasavvuf hakkındaki eserleri okur, bazı kitapları da yazarlarmış ki –Allah korusun – bir harfi bile şer-i şerfe uygun değildir. Onların içlerinde mürşid, delil ve rehber sayılan bazı kişiler vardır ki hırka,taç ve aba giyer, şekil yönünden ehlullah kisvesi içinde bulunur, söz ve davranışları şeriata aykırı olduğu halde yine de kendilerine tabi olurlar imiş. –Allah korusun- bunların hepsi sapık fırkalardan târikat ehli olarak bulunmuşlardır. Sakın bu Mülhime Kalesi'ne uğrama! Çünkü onlar saz, söz, nağme, tanbur, ud ,ney, kudüm ile zikreder ve “Allah” derler. Onlar bizim şu Levvame Şehri'mize gelip meşreplerinin icabını icra edemezler. Bizim alimlerimizde dini gayret galiptir.Onun için ittifak ettiler ki,Allah'ın şeriatının hükümlerini ihtiva eden kitaplarımız ellerimizde toplanmış olup (buna aykırı düşen hususları) reddederiz. Nice kişilerin zikrettiklerini haber alıp (kitaplara uygun olmadığı için onları) katlederiz. Bizde ki alim, salih,abid ve zahidlerin Mülhime Şehrinde bulunması, hiçbir şekilde mümkün değildir.

O, bunu söyleyince Levvame Şehri'nde dahi nefret edip Levvamenin içinde bulunan mübarek **MÜLHİME ŞEHİRİ**'ne yöneldim. Mülhime kapısına vardık ta, kapı üzerinde “**Lâ ilâhe illâllah**” ibaresinin olduğunu gördüm. Bu güzel kelimeyi okuyunca şükür secdesi için orada derhal yere kapandım. Sonra Mülhime Şehri'ne dahil oldum. Başlangıçta, bir Nakşbendiye tekkesinde ikamet ettim. Zevk, şevk, saz, söz, nağme ve ağaze ile ahâlisi her dem safada olup aralarında hiç anlaşmazlık, fesad, hased, nefret, düşmanlık yok. İleri gelenleri ile aşağı tabakadakiler birbirine hürmet, ikram i'zâzda bulunur, yekdiğerine, değer ve kıymet verirler. Meslislerinde sohbetleri, dilber, didar, zikrullah üzere olup daima rûhani safâ ile ahâlisi cefâdan uzak kalır, cennet safâsından haz alır, bu yüzden burada ikamet ederler. Mülhime Şehri'nin bütün ahvalini sorup soruşturdum. Meclis-i şeriflerine katıldım, sohbetleriyle müşerref oldum. Gerek cismani, gerek ruhani her çeşit safâ burada hazır bir vaziyette olduğundan, ben fakir dahi mest u hayran oldum. İyi hâl sahibi olduğuna itikad edilen oradaki yaşlı, arif ve esrara vakıf bir cân'dan sual edip, dedim ki:

Azizim! ben bir fakir seyyahım. Gönül hastalıklarından gaflet ve zulmet denilen hastalıklara yakalandım. Şu Mülhime Şehrin de gönül hastalıklarını tedavi eden ehliyetli bir tabîb bulunur mu? Lütfen bana bunu haber verir misiniz? Senin ismin nedir? O şahıs dedi ki

Benim adım **Hidayet**'tir. Ta ezelden bu ana gelinceye kadar, benim yalan söylediğim hiç duyulmamıştır. Benim görevim, samimi bir şekilde vuslat şehrinin yolunu soran didar taliblerine doğru haber vermektir. Sen de samimi bir âşık ve fakirsin. Can kulağını aç ve dediklerimi dikkatle dinle. İçinde oturduğun şu Mülhime Şehri dört mahalledir. Dördü de birbirini kuşatır. Birinci mahallenin ismine **MUKALLİDLER MAHALLESİ** derler. Senin aradığın ehliyetli tabib, Mukallitler Mahallesi'nde oturmaz ki, sendeki gafleti, gönül zulmetini ve gizli şirki tedavi ede. Şu sıralarda kalb tabibi suretinden görünüp tâc ve hırka ile şeyh şekline giren irfansızlar, mukallidler, müfsidler, iddiacılar ve davalarını isbata kâdir olamayan muddeiler, kötü huylarda, gizli şirkte, şöhret kentinde, şehvet hastalığında; yeme, içme, cinsi münasebet, oynama, eğlenme ve unutmama

hâlinedir. Mukallid arifler, gayet gizli bozgunculuk yaparlar, müdrik, rind ve zeki olurlar. Anlayışları ve sezgileri kuvvetli olur. Dilleri daima zikirdedir ama ilahi isimlerin tesirini müşâhede eyleyemediklerin bu mahalde senin kalb hastalığına, şifa olacak bir merhem verecek ehil bir tabib bulamazsın. Bu Mukallidler Mahallesi'nden de hicret edilip (Nefs-i) **MUTMAINNE KALESİ** tarafında olan **MÜCAHİDLER MAHALLESİ**'ne varılıp orada derde derman olacak bir tabib bulunur. Derhal, hay-huydan uzaklaş ki, âlemde sultanlık budur. Bunun üzerine hemen Mücahidler Mahallesi'ne varıp misafir oldum. Gördüm ki ahalisi zayıf, edepli, zikir halinde şükrediyor, mücâhedede bulunuyor, oruç tutuyor Namaz kılıyor, ibadet, tâat ve riyazet üzereler ve sükût ediyorlar. Burada âlim, ilmi ile amel eden faziletli canlarla görüştim. Anladım ki bunların bu türlü hareketleri, kötü huylardan, gizli şirkten ve gaflet karanlığından kurtulmak, böylece Mutmainne Kalesine girmek için kaabiliyet kazanmak, "**Ey Mutmain nefs Dön Rabbine**" hitabına müstehak olmak ve rıza kapısında durup beklemek için imiş. Bu fakir dahi nice seneler onlar gibi hareket edip bir an bile zikri ve fikri terk etmeyip sabr, gayret, tahammül ve kanâat ettim. Hep mücâhedeye devam ettim. Lâkin gizli şirkten ve gaflet karanlığından kurtulmak için çare bulamadım. İkamet ettiğim **MÜCÂHEDE MAHALLESİ** tabiplerine rica edip: benim hastalığım, gizli şirk ve gaflet karanlığıdır. Lütfen şifalı bir merhem verin, dedim. Dediler ki:

Burası Mücahede Mahallesi'dir senin derdinin devâsı burada yoktur. Fakat Mutmainne Kalesi'ne yakın bir yerde **MURÂKABE MAHALLESİ** ve **MÜNÂCAAT MAHALLESİ** denilen bir semt vardır. Senin derdinin devâsını bilen tabip orada bulunur.

Bunun üzerine murâkabeye vardım. Gördüm ki ahâlisi kalb zikrinde ve veled-i kalb sahipleri olup başlar yerde, huzû, huşu ve huzur halindeler, kaygılı ve üzüntülü bir vaziyettedir. Konuşmuyorlar, suskun duruyorlar. Zâhirleri harâb olmuş ama bâtınları ma'mur, meşrepleri hâlim selim olmak, teslimiyet göstermek ve Allah'tan korkmaktır. Birbirleriyle ülfet ve sohbet etmezler. İlim ve hikmetle asla yekdiğerini murâkabeden menetmezler. Birbirlerinin huzuruna mani olmazlar. Zerre kadar, birbirine yük olmazlar.

Bu fakir, adı geçen **MURÂKABE MAHALLESİ**'nde nice seneler ikamet ettim. Onlar ne yaptılarsa, ben de onu yaptım ve gafletten kurtuldum ama gizli şirkten ve gönlümdeki karanlıktan kurtulamadım. Gözyaşı akıtıp ağlayan ve sızlanan bir garip yolcuya rastladım. Gam denizine batmış, her an ölmeyi arzu eder bir hâlde idim. Ölmekten başka çare de bulamıyordum. Fakat ölmek de elimde olmadığından kaygılı ve hüznü olarak murâkabe hâlinde bulunurken yine evvelce bana öğüt veren Hak Rehberi isimli kâmil (**Hidâyet**) ortaya çıkıp, perişan hâlime acıdı ve dedi ki:

Ey gurbette ağlayan ve sızlayan esir! Bu hâl ile derdine derman bulamazsın. Bu **MURÂKABE MAHALLESİ**'nden geç, git. **MUTMAINNE KAPISI** önünde bir mahalle var. **FENÂ** denilen o mahalleye geç. "Fâni oldular, sonra yine fâni oldular, sonra yine fâni oldular da bâki oldular, sonra yine bâki oldular, sonra yine fâni oldular Sırrı, orada sana açık bir şekilde malum olur. Gizli şirk, gaflet ve gönül karanlığı gibi hastalıkları orada tedavi ederler. Mahv, fâni ve vücudsuz olan ehil tabibler, bunu tedavi ederler, sende kurtulursun.

Bunun üzerine **FENÂ MAHALLESİ**'ne varıp misafir oldum. Gördüm ki Fenâ Mahallesi'nin halkı sanki dilsizmiş gibi suskun, ölü gibi, konuşmaya tâkatları yok, sıhhatlerinden de ümid kesmişler. Oturmuş, ölüm meleğini bekliyorlar. Mahallelerine gelip gidenlerden haberleri yok. Fenâ Mahallesi halkı beş vakit namazlarını ifâdan başka iş yapmağa kâdir değiller. Ne dünyayı ve ahireti, ne de Zeyd'i va Amr'ı biliyorlar. Havf ve recâ hâlini geride bırakmışlar. Dua, sena, recâ, niyaz, zikir, fikir, safâ, cefâ, maddi lezzet, mânevi haz gibi hususlarla ilgilenmeyip bu tür şeylerden zevk almaz olmuşlar.

Fâkir dahi, onların hallerine bakıp nice yıllar onlar ne yaptılarsa, ben de onu yaptım. Dış yüzümü onlara benzetmeye ve uygun hale getirmeye çalıştım. Ama bâtın halleri bir türlü malumum olmadı. Bu yüzden ne fenâyı, ne de fenâ halini tarif etmek mümkün olmadığından bu vaziyette bu fenâ Mahallesi'nde dahi öyle bir gam ve eleme uğramadım ki, hâlimi tabibe arz

etmeye benim olarak, bende mülküm olmak üzere bir varlık bulamadım ki "bu benimdir", "Ben benim" diyebileyim. İşte o vakit anladım ki orada varlığın ve mülkün sahibi hâzır ve nâzırdır. "Vü Cudumdur" demek, düpedüz yalan, yalan ise bütün dinlerde haram. Talep dahi, gizli şirkte söz konusu olup, ben ise gizli şirkten kurtulmak için sefere çıkmıştım. Bu halde dahi hayretim ve aczim arttı. Tüm isteklerimden vazgeçtim. Gözümünden akan yaşlar, elimde olmayarak her gün daha fazla akmaya başladı. "Aman yâ Rabbi!" desem, yine ikilik ve gizli şirk ortaya çıkıyor. Çünkü bu durumda, bir ben varım, bir de emânım var. Tâlibim, Mâtîlûbum dahi var. Hesap edin, kaç sayı ortaya çıkar. Bilmem ki ne çare kılalım gönlümdeki derdime? Saklı ve gizli olan her şeyi bilen Allah, hâlîme merhamet edip didara talip olanların gönlünü terbiye etmeye me'mur olan ilham meleğini gönderdi. Melek, kimsesiz ve varlıksız olan bu garibe acıyıp Hakk'ın izniyle Rabbâni ilham kitabından okuyup önce "**fillerin fenâsı lâzımdır**" deyince derhal elimi uzatmaya teşebbüs ettim. Ama gördüm ki bu elim cansız bir madde gibi dört unsurdan meydana gelen bir şeydir. Yani elim benim değil "**Fa'âlün limâ yürid - O, dilediğini yapan "Bir"dir**" ve bende hiçbir fiil için kuvvet yoktur. Kâdir birdir, benim kudretim yok. Kısaca herhangi bir fiil benden sadır olacak olsa, o fiil Fa'âl (Allah'a)'e ve O'nun kuvvet ve kudretine havale edip, insan süretinde bir kimse olarak benden meydana gelen fiillerden uzaklaşıp, tam olarak fiillerin fenâsı ne demektir, meleğin ilhamı vâsıtasıyla sırrımdan (bunun) sırrına vâkif oldum. Bu yüzden hamd ü senâ eyledim.

Eğer tasavvufa aşına olan ülemadan bazıları, bu sözü edilen fiillerin fenâsına Kur'an-ı Azimüşşân'dan delil var mıdır? derlerse "**kul küllün min ındillah - De ki, her şey Allah'tandır**" âyet-i kerimesi, bu hususta açıkça ifade edilmiştir. Fakir, okuduğum yoktur ama okumaya, Hak Teâlâ kuvvet ve kudret ihsan etmiştir. Bu bahsimiz hâle bağlı olduğundan kâl (söz) ile hâl edilemez ve anlatılamaz. Zirâ "**el-hâlû lâ yu'refü bi'l-kâl - hâl, kâl ile anlatılamaz**" olup, ehline malumdur.

Bundan sonra ilham meleği vasıtasıyla Hakk'ın yardımı ile sıfatları fâni kılma cihetine yöneldim. Baktım ama bakış benim değil, söylediğim sözde alakam yok. Dil benim değil. Nefs-i Nâtıkâ'yı bilmem naçar zâhir ve bâtında olan sıfatlarımdan alâkayı kesip bütün ruhumla, bedenimle, his ve kuvvetimle ben beni bir zât farz ettim. Ama gördüm ki, farzettiğim dahi yine bir ikiliğe işaret ediyor, yine gizli şirk ortaya çıkıyor.

"Başkasının mülküyle ne alâkam var?" diyerek çaresiz kaldım. Bütün zâtımı mahv ve fâni kıldım. Ama yine de talebden vazgeçmedim. Düşündüm ki: "Taleb, kulun ayırıcıdır" Böyle demişler. Ben bu benliğimle ne belâyaya uğradığımı bilmedim. "**Vallahü bi-küllü şey'in muhit. Hüve'l-Evveluve'l Âhiru ve'z-Zahiru ve'l-Bâtın ve hüve bi-küllü şey'in Kadir - Allah her şeyi kuşatır. Evvel de, Âhir de, Zahir de, Bâtın da O'dur. O herşeyi bilir**" - meâlindeki âyetler, sırrımda zâhir oldu. Bundan dolayı "**Mûtû kable en-te mûtû - ölmeden evvel ölünüz**" sırrına mazhar olmaya yöneldim. Yine gizli şirk karşıma çıktı. Zirâ bir ben varım, bir de benim teveccühüm (yönelişim) varmış. Sanki bu da yalan bir şey. Ne derde düştüm ki, münacaat etmek yok, hareket etmek yok, teveccüh etmek yok, talep etmek yok. Öyle garib bir mana ki, halli müşkil. Çaresiz hepsini de esas sahibine teslim edip **Rizâ Kapısı**'nda beklemeye, can çekişme zamanı yatağa düşen hasta gibi tarifi mümkün olmayan bir halde sürekli olarak ölümü bekleyip, tam bir ölü gibi akılsız hâlde ve şuaarsuz bir zaman bu halde kaldım.

"**fetvayı kalbinden iste**" esasına uyarak gönül fetvasına müracaat ettim. Şöyle bir cevap aldım: "Senin sende zuhûr eden nefsinden, senin haberin vardır ve sen "Rabbine dön" hitabını bu yüzden istemezdin. Zirâ malumdur ki, bir tuzlaya bir kedi düşse ve zamanla onun bir kılı hariç bütün vücudu tuza dönüşse, onun bâki kalan bir kılının hükmünü tesbit konusunda zâhir ulemâsı tartışmaya girmiş ve çeşitli görüşler ileri sürmüştür. Bazılarına göre kedinin bütün vücudu tuz hükmündedir, bir tek kılın tuza dönüşmemiş olması zarar vermez. Diğer bazılarına göre, tuza dönüşen kedinin vücudu, tuza dönüşmeyen o bir tek kılın hükmüne tâbidir ve yenmesi helâl olmaz.

İşte bu husûsu tekrar anlamaya ve kavramaya gayret edip, yeniden iradi ölümle, yeniden ölmeye teşebbüs ettim. Bundan sonra istiğrak denilen bir hal daha zuhur etti. Benim bana, benden bir keyfiyet âriz olup, sırrımda sessiz ve harfsiz "Rabbine dön" hitabı gibi bir hâl zuhur edince, o anda tarifi imkansız mânevi bir lezzet hasıl oldu. Mest oldum, dehşete düştüm. Bu

halde iken uyandım. Bu ne hâldir, diye Akl-ı Meâş ile fikrettim. Meğer Akl-ı Meâş, bu esrara vâkîf değilmiş. Bundan habersiz olduğundan fikirle ilahi sırlara vâkîf olunmayacağı malumum oldu ve iddaadan vazgeçtim.

Buraya kadar yazılan sırlardan maksat, bu fenâ hakkındaki bilgileri açıklama olmayıp ancak vefatımızdan sonra bu Risale'nin ahbablarımıza yadigar olmasıdır. Nice hakikat yolunun yolcuları ve didar talipleri, bunu okurken bu fakiri hayır ve dua ile yâd edeler. Bu Risale'ye nazar eden canlar, kendilerini bilirler. Elbette dikkatli okuyan sükun halindeki sâlik, kendisi kendi halini düşündükde, kendi yönünden hangi şehir sâkinlerindedir, hangi mahallede ülfet etmektedir, bu hususu insafla değerlendirip ona göre hareket eder, Rızâ Kapısı'nı bulur, öğrenir Ve hamdeder.

Bu Risâlem nâmı mahbûb olduğu için ey puser!

Def-i gamdır ana tarih, ânı eyle tâc-ı ser.

Bu Risalenin günümüze kadar gelmesinde Hazreti Şeyh İbrahim Fahrettin Şevkiyyül Cerrahi'nin çok büyük hizmetleri vardır.

Keşkül dergisinin 14 sayısından alınmıştır.